

8 June 1849

ФРАЦІДОР.

Домнла Моісі Берде, комісаріла окармвїрі неаџ пофтіт сџ цџнем о адвнаре дїн преоці шї міреанї маї прїченџц, спре консфџтџре деспре міжлоачеле ачеллеа прїн каре Дџхџріле де крџнченїїле рџзџвоїџлаї чївіа спџїмџнтате, сар пџтеа апџчї, шї попорџа ромџн каре пе калеа нелеџїтеї рџсвоале, шї а гроазнїчеї крџ-зімїї орџеаџе аџ рџтџчїт, кџм сар пџтеа реадџче атџт ла калеа леџїї, а вїртџтџї, а оменїреї шї а сџпџнереї, кџт шї ла кџношїнца їнтересџлаї сџџ чџлаї адеџврат, каре кџ немаї аџзітџ простїе лаџ кџзакат анпїчоаре.

Ачаџтџ адвнаре ам цїнџто а зіоа де аџтџџ, шї атрџ маї мџлте џотџрџрї, цїнтїтоаре ла фџрїчїреа воаџтрџ, ам афлат а адрепта шї кџтрџ вої џрмџторїџла кџвџнт фрџцеск.

О мїе де анї ам џемџт сџџ жџгџла робїї, шї а пџлџереа нїмїчїреї політїче. Нџ де вџнџ воє, чї апрџџнџ кџ алте Попоарџ, а лџцлџсџла леџїлор депе атџнчї.

Атрџкџтџла ан 1848 їсџ фџкџ мїлџ нації Магіаре де тїкџлоаса нострџ ста-ре, шї а діетеле че саџ цїнџт ан Пошон шї а клџж, аџ џерс тоаџе Прївелеџїїле немешџї, џрџарїџ, їокџїїа, діжмеле, шї неаџ дат шї ноаџ слобознїе (лібертате) егалїтате, неаџ чїнстїт кџ сџтџпџнїре де пџмџнт, шї дїн пџлџереа робїї неаџ рїді-кат ла вреднїчїе де четџцеанї слобоз, фџрџ але фї черџт ної ачелстеа, ба марїні-шїтатеа нації Магіаре пџнџ аколо саџ атїнс, кџт пентрџ тоаџе ачеллеа дарџрї неџреџїте дела ної немїк наџ пофтіт.

Дрепџла репрезентації, — каре маї наїнте нџмаї Магнації шї Немешї ала аџеа а діетџ, — шї кџ ної лаџ апџртџшїт, неаџ дескїс калеа ла тоаџе дереџџ-торїїле, релеаџеа неаџ фџкџто слободџ, шї чїнстїтџ, шї націоналітатеа аџџ нїоаџ асїџрат.

Клеветїторї мїшџла, сїпџркат еџтџ дарџ ачела, каре ваџ мїнціт воаџ, кџ тоаџе ачеллеа дарџрї апџратџ вїлеаџ дџрџїт, кџнд дїн потрїџџ токма ел аџ фост ачела, каре їобџїїїа шї робїїа аџ врџт сџ о рџстаторнїчаскџ їарџ, преџџм аџ фџ-џнеле пџрџ атџ џнгарїї челе маї ре сџџ жџгџла робїї. — Дарџ џар ачелџ џї пџзїторї а ліџвртџції ачеллеа прїн пџтџрнечїле шї глорїазџле арме Магіаре саџ џерс; асџ ачаџта апџратџ, афарџ де ачелїа кџ деар фї шї врџт, наџ пџтџт, кџ ачелїа че ера а нобїлџлаї Магіар, наџ пџгџт лаџа дела дџнџс ка сџ деле алџїа — ачаџта нџмаї асџш сџтџпџнџ нобїлџла Магіар аџ пџтџт фаче, шї аџ шї фџкџт де вџнџ воїаса, де нїме фїїнда сџлїт — шї кџ маре жџртџїреа аџ фџкџт, шї тоаџе ачелстеа жџртџе шї фачерї де бїне але Магіарїлор — оаре кџм леаџ рџсплџтїт вої Фрацілор?

Аџ џчїс фџкџторїї воџрї де бїне, вџтрџнї пеармаџ, фџмеї, шї прџнчї неві-новаці пе тоці їаџ мџчелџрїт! аџ пџстїїт орашџ, шї сате афлорїтоаре!

Дџншї фрџцеаџе, шї а дар шаџ апџрціт аџеареа, кџ вої шї жџмџтате дїн пџмџнтџла сџџ вїлаџ дџрџїт коаџ, шї вої пентрџ ачелстеа їаџ оморџт, шї аџ врџт а кџпрїнде шї чеїалаалџџ жџмџтате де пџмџнт.

Аџџм мџртџрїсїці вої ашїџџ: ачаџта е мџлџцмїреа ачаџта і крџшїнџтатеа? Дар нџџџ тџмеџ вої де оџнда де бїчџ пџтџрнїкџлаї Дџмнеџџџ?

Кџнд аџї рїдікат вої армеле а контра ліџвртџції шї а нації Магіаре, нџ-нџмаї аџ сџтџпџнџс їнїма фџкџторїџлаї вострџ де бїне, чї кїар спре сџгрџмареа лі-џвртџції воаџтре аџ дат мџна врџшмашџлаї комџнал патрїї.

Шї ведеџ марїнімїтатеа! — Націа Магіарџ аџ вїрџїт — кџ Дџмнеџџџ каџ-џа чеа сџџнтџ нїчї одатџ нџ о пџрџсеаџе, кџ џраџеле пџтџрнечїлор сале арте аџ вџтџт армадіїле а дої апџраџ, а Неамџџлаї шї а Мџскалџлаї; аџџм кџнд аре пџтеареа а мџнџ, кџнд неар пџтеа нїмїчї ка пе неџе вермџлеџ пе тоџ, ачаџта нџ о фаче нџ каџтџ їџџандџ пентрџ фрації лор чеї џчїш, нџ вреа а мџсџра кџ ачелїаш мџсџрџ, чї кџ їнїмџ маре їартџ, нџмаї пе ачелїа дїї педепсеџџе, каре кїар кџ мџна лор аџ вџрсаџ сџнџе аџ дат фок, шї аџ жџфџїт, шї а маре мџсџрџ аџ амџ-џїт; — шї тотџш вої, дџпџ рџџтатеа дїн партеџџ арџтатџ, шї атџта марїнімї-тате дїн партеа фрацілор ноџрї Магіарї, кџм вџ пџртаці пџнџ а зіоа де аџтџџї?

Пе ферїчїреа шї спџсџнїїа сџфлетелор воаџтре вџ рџгџм Фрацілор, атоарче-џїџџ їарџ ла калеа леџїї шї а вїртџції кџ Дџмнеџџџ е деаџџпра, шї нџџа сџфери десџфрџнареа, џчедїрїле, варџарїїа шї жџфџрїле фџрџ педепсџџ, чї пе кџм вої бїне џїџ фїе каре аш ба лаџ рџсплџта негрешїт; чеї че нџсџџвор кџї шї нџїџџ вор атоар-че, ачелїа фџрџ адоалџ аш вор афла перїреа, шї тот ла неамџџ вор прїчїнџї рџ-

116

шіне ші окарз, кз о націе аша рзсквзтвде, ші крвдз каре аша пвцжн лцзлеаце
гласла лівзртзціі, нві вралднік де одорва чед маі сквмп, де лівертате.

Даці тот че ац рзпїт дела алціі лдзрзпт, ші де че е а алтвїа маі мвлт
нввз маі лтїндец, чї чїнстїціі персоана ші авеареа алтора, дакз вреаціі ка ші
алціі сз вз факз воаз аша.

Фїц лкредїнцац, кз дакз Магіарз, каре ші аквм пентрз ферїчїреа ші лївер-
татеа твтрор Попорвлор Җнгарїї лш варз сквмпла сзв сжнче, пе ної, каре дїн
нвтерїле ноастре нвне пвтем цїнеа, нв нїар апзра, іарзш лтрз ачеаїа ровїе ам
кздеа л каре цемврзм сгте де анї. —

Фїц снпш леїлор ші маі марїлор вострі, пвртацївз аша квм сз квїне
оаменїлор словос ші крешїнілор ввнї.

Лдвнацивз кз вквріе сзв фламвра лївертзціі, ші вз сіліц кжт маі мвлтз
жжртфз а адвче пе алтарїла патрїї комвне спре елвптареа лївертзціі, кжчї квм
пвтем ної пофті сз сзчерзм внде нам сзвзнат?

Л довадї лївертате ші а нв фаче спре елвптареа еїї, чї а не вїта нв маі
дедепарте квм лш варсз алціі сжнчеве, ші а не лпзртзшї дїн чедле довадїте
лчїнсте. —

Апої нвмаї аша пвтем лдрепта гремеалеле де пзнз аквм, ші ажвнче ка ші
націїа Магіарз сз вїте чедле трекквсте. — Прївіц ла фрації воцрї дїн Җнгарїа,
ші лвац пїлдз дела еїї. —

Фїц стрздалнїціі л економїїа кампвлаві, кз деквмка — де че лвмнеззв
сзне пззаскз — сар еска фоамете, іарзш тот вої вец сзферї маі мвлт.

Кв ачеаїа вз амзцеск внїї, кз аквш вор внтра Мвскалі л царз; ац фї
вралднїчї де чеа маі маре компзтїмїре, кжнд ац фї аша де процї шї негїовї сз
лцептаціі дела ачеаїа вревн вїне, нв квноск ачеаїа алта декжт ровїе, вжта шї сжж-
ва Домнеаскз (рвота) квм пвтец ачаста прїчепе дїн о прївїре асвпра цзрїї ро-
мжнешї, внде прїетенї Попорвлрї пе ачеста лав фост фзкжт словод, дарз венїнд
Мвскалвла ав пвсїовзїїа ла лок, шї Попорвлрї іарз цзме л жжгвла де маї наїнте.

Нв маі сзферїц сз вз лшеале афвріції амзїторї, чї пзшїц лнаїнте пе
калеа релеацеї шї а евлавїції каре сфжнта скрїптврз, шї леацеа лвї лвмнеззв вїлеав
арзтат, іар пе ачеї лшвзторї афвріціц лїції вої лшївк л мана Дрептзції.

Кжчї дїн чедле че сав тжмплат ашї пвгвт лвзца лат крєзжмжнт сз даці
кввїнтелор чедор авачї а ле Сасїлор, каре лїці л Сївїїла авї шїтвлат пе ачеї амз-
їторї каре лкз ладвнареа дїн Блаж стїга: „Нвврем Җнїа“ шї „Нв лккв-
тац де чеї кз барбе сзре шї капете кзрвнте кз ачеїа тоц сжн-
вжнзвторї.“ —

Лв нв ера маї вїне дакз лдатз ла лчепжт дам мжна кз мзрїнїмошїї Ма-
гіарї? де фзчепам ачаста нв нїсз пвстїїа фрвмоаса Патрїе, шї нв кздеа атжца не-
вїновац, де жжртфе сжнцерасз!

Внде естз аквм некредїнчосвла гвберн австрїав, фамїліїа домнїтоаре, шї прїн-
остзшїмеа ачелїїаш кз ванї сзсзшї нзїмїціі лшзлзторї, каре вав лвзцат, шї вав
повзцїт сз сзжжшїц крїмеле шї кржнченїїле чедле неавзїте, кз ввндрїле дела
Новїлі репїте шав вмплвст ввзвнареле шї сав авс пе ачї лколо — лвсжндввз пе
вої лїчї, лпрепастїїа чеї маї лфїорзтоаре ненорочїрї!

Креадеціне, нв ферїчїреа нації іав повзцїт пе ачеїа, чї лзкомїїа шї авхвла
рззввнзрїї.

Дечї лвзцац аквм Фрацілор кз маре пагвва воастрз, ка де алтз датз сз
нв даці крєзжмжнт ла тоці карїї вз ворвекс ворве авлчї, шї вз фзгзавеск мвнції
де авр чї вз лїпїції кз аджнкз пзреаре де рзв пентрз чедле тжмплате, де фрації
ношрї Мзгіарї, шї де лїверала стзпжнїре а цзрїї — фїц кзтрз ачаста кз десзжр-
шїтз лкреадере — ащеарнец ла ачеаїа лсвпреалеле че вї сз фак лнаїнте, шї фїц
лкредїнцац кз Дреаптеле воастре чедерерї вор фї авзїте, шї лнплїнїте — апої дакз
мїлосгїввла лвмнеззв сзїва лдвра л не рєстаторнїчї іарз пачеа ла Царз, вом фї
кз тоціі лнпревнз лерїції. —

Сав дат дїн Шздїнца аввнзрїї цїнвте лн Сївїїл ла 8. Івнїе 27. Маї
авв 1849.

*Ich habe auf diese Sache meine ganze Aufmerksamkeit
gewendet und bin überzeugt, dass die Sache nicht ohne
Bedenken zu erledigen ist.*

Wurmloch

Wurmloch